

РЕШЕНИЕ

№ 142

гр. София, 03.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Цветко Лазаров Въззивно гражданско дело № 20221000501536 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 от ГПК.

С решение № 43 от 13.01.2022 г., постановено по гр.д. № 5863/2021 г. от Софийски градски съд, ответникът - Прокуратурата на Република България е осъден да заплати на А. Н. К., ЕГН *****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, сумата от 2 000 /две хиляди/ лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК, за което е оправдана с присъда, постановена по н.о.х.д. № 19162/2014 г. от Софийски районен съд, влязла в сила на 12.05.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г., като е отхвърлил главния иск, за разликата над уважения /2 000 лв./ до пълния предявен размер от 50 000 лв.

Първоинстанционният съд с посоченото решение е осъдил ответника - Прокуратурата на Република България да заплати на А. Н. К., ЕГН*****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, деловодни разноси, както следва – държавна такса, в размер на сумата от 10 лева и адвокатско възнаграждение, в размер на сумата от 80 лева.

Решението на първоинстанционния съд се обжалва от ищцата А. Н. К., ЕГН***** в частта, в която главният иск, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди е отхвърлен, за разликата над уважения /2 000 лв./ до пълния предявен размер от 50 000 лева с доводи за неправилност, поради необоснованост, допуснато нарушение на материалния закон и на съдопроизводствените правила.

Жалбоподателят поддържа, че присъденото обезщетение е занижено по размер и не съответства на действително претърпените неимуществени вреди от воденото наказателно производство, осъществило се в двете фази на наказателния процес и завършило с оправдателна присъда.

Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и вместо това да осъди ответника да заплати допълнително обезщетение за претърпените неимуществени вреди, за разликата над сумата от 2 000 лева до пълния размер на предявения иск от 50 000 лева, ведно с законната лихва, считано от 10.05.2018 г.

Моли да се присъдят деловодните разноски, направени във въззивното производство.

Насрещната страна - Прокуратурата на Р. България изразява становище за неоснователност на въззивната жалба и моли да се потвърди решението на първоинстанционния съд в обжалваната част.

Софийски апелативен съд, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, установи следното:

Въззивната жалба е допустима, тъй като е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК от надлежна страна срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване по посочения процесуален ред.

При преценката за основателността на жалбата, съдът взе предвид следното:

Ищцата – А. Н. К., ЕГН***** е предявила против Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ и иск по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Ищцата твърди в обстоятелствената част на исковата молба, че на 03.10.2013 г. с постановление на прокурор при Софийска районна прокуратура е било образувано досъдебно производство срещу неизвестен

извършител за извършено на 20.03.2013 г. престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК.

С постановление от 26.06.2014 г. на разследващ полицай по ДП № 5435/2013 г. по описа на СДВР е била привлечена в процесуалното качество на обвиняем за престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК.

Била е взета мярка за неотклонение „подписка“.

Наблюдаващият прокурор е внесъл обвинителен акт, с който е повдигнал обвинение за престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК в Софийски районен съд, по който е било образувано н.о.х.д. № 19 162/2014 г. по описа на същия съд.

С присъда № 3337 от 26.04.2016 г., постановена по н.о.х.д. № 19 162/2014 г. от Софийски районен съд е била призната за невиновна и оправдана по повдигнатото обвинение, а мярката за неотклонение е била отменена.

Присъдата е влязла в сила на 12.05.2016 г.

Ищцата поддържа още, че наказателното производство е продължило близо две години, в резултат което е претърпяла неимуществени вреди, тъй като е било уронено нейното добро име в обществото и се влошило нейното здравословно състояние.

Наказателното производство е било пречка да осъществява нормална консултантска дейност като експерт - счетоводител.

Ищцата с предявените иски поискала ответника да заплати обезщетение за неимуществени вреди, в размер на сумата от 50 000 лева, ведно със законната лихва, считано от деня на влизане на присъдата в сила.

Поискала да се присъдят направените деловодни разноски.

Ответникът – Прокуратурата на Р. България подал отговор на исковата молба /л. 21/, с който оспорил основателността на предявените иски и поискал да се отхвърлят с доводи, че ищцата не е представила доказателства да е претърпяла неимуществени вреди от воденото наказателно преследване.

Направил възражение за изтекла погасителна давност по отношение на акцесорния иск за датата, считано от която може да се начисли законната

лихва.

Представил свидетелството за съдимост на ищцата, в което са описани извършените от нея престъпления, за които е била осъдена с влязли в сила присъди.

От фактическа страна:

Първоинстанционният съд с доклада по делото е указал на всяка една от страните да установи със способите и средствата предвидени в ГПК всички правнорелеванти факти, на които основава своите претенции или възражения.

Внимателно е анализирал събраните доказателства и изложил мотиви, които въззивният съд възприема изцяло и постановявайки своето решение препраща към тях, на основание чл. 272 от ГПК, но за пълнота на настоящото изложението намира, че следва да се посочат основните правнозначими факти.

От събраните по делото доказателства се установява, че на 03.10.2013 г. с постановление на прокурор при Софийска районна прокуратура е било образувано досъдебно производство срещу неизвестен извършител за извършено на 20.03.2013 г. престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК.

С постановление от 26.06.2014 г. на разследващ полицай по ДП № 5435/2013 г. по описа на СДВР е привлякъл ищцата в процесуалното качество на обвиняем за извършено престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК.

Непосредствено след привличането по отношение на ищцата е била взета мярка за неотклонение „подписка“.

Наблюдаващият прокурор е внесъл обвинителен акт, с който е повдигнал обвинение на ищцата за престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК в Софийски районен съд, по който е било образувано н.о.х.д. № 19 162/2014 г. по описа на същия съд.

С присъда № 3337 от 26.04.2016 г., постановена по н.о.х.д. № 19 162/2014 г. от Софийски районен съд е признал ищцата за невиновна и оправдал по повдигнатото обвинение, а мярката за неотклонение е била отменена.

Присъдата е влязла в сила на 12.05.2016 г.

Приложеното по делото свидетелство за съдимост на ищцата установява, че:

По н.о.х.д. № 890/1971 г. с Присъда от 05.10.1972 г. на Софийски районен съд, в сила от 19.10.1972 г. е била призната за виновна в това, че през есента на 1970 г. в София е извършила действие в кръга на дл. лице, която длъжност тя не е заемала, поради което на осн. чл. 274, ал. 1 вр. чл. 26 и чл. 54, ал. 2, пр. 1 НК е осъдена на шест месеца поправителен труд при 15% удръжка.

Със същата присъда ищцата е призната за виновна в това, че:

- през м. 09.1970 г. в София е извършила кражба на лични вещи на стойност 3.50 лева, поради което на осн. чл. 251 и чл. 54, ал. 2 НК е осъдена на 50 лева глоба;

- през м. 03.1971 г. в София е извършила кражба на лични вещи на стойност 19 лева, поради което на осн. чл. 254 вр. чл. 251 и чл. 54, ал. 2 НК е осъдена на 50 лева глоба;

- през м. 03.1971 г. в София, противозаконно присвоила чужди вещи лична собственост, поради което и на осн. чл. 258, ал. 3 вр.чл. 54, ал. 2 НК е осъдена на 40 лева глоба;

- през есента на 1970 г. в София, създала и поддържала заблуждение у лицето Т. Н. и с това причинила имотна вреда в размер на 30.40 лева, поради което на осн. чл. 261, ал. 3 вр. чл. 54, ал. 2 НК е осъдена на осем месеца поправителен труд при 15% удръжка ;

- през м. 03.1971 г. в София е възбудила заблуждение у различни лица и с това им причинила имотна вреда в размер на 15 лева, поради което и на осн. чл. 261, ал. 3 вр. чл. 54, ал. 2 и чл. 26 НК е осъдена на четири месеца поправителен труд при 15% удръжка;

На осн. чл. 23 и 24 НК е определено едно общо наказание на подсъдимата от осем месеца поправителен труд и 50 лева глоба, при 15% удръжка от трудовото ѝ възнаграждение.

За тези престъпления е реабилитирана по право на 07.02.1977 г.

По н.о.х.д. No 5560/1979 г., с Присъда No 324/15.10.1979 г. на Софийски районен съд, в сила от 22.10.1979 г. ищцата е призната за виновна в това, че през 1977/79 г. е съставила неистински официален документ, с цел да бъде използван, поради което и на осн.чл. 212, ал. 5, т. 1във вр. с чл. 20, ал. 2 и чл. 26, ал. 1 и чл. 54 НК, е осъдена на два месеца лишаване от свобода. На осн. чл. 66 НК изпълнението на така наложеното наказание е отложено за срок от две години, от влизане на присъдата в сила.

По н.о.х.д. N 1105/1998 г. с присъда от 07.07.1998 г. на Софийски районен съд, потвърдена с решение на СГС, НК, 3 въззивен състав, по в.н.о.х.д. N 1297/1998 г. от 22.02.2000 г., което решение е изменено с решение N 53 от 19.11.2001 г. на ВКС на Р България по н.д. N 294/2000 г., като първоинстанционната присъда влиза в законна сила на 19.11.2001 г., ищцата е призната за виновна в това, че :

- на 08.10.1997 г. в гр. София, в кафене, находящо се в подлеза на Централна гара, с цел да набави за себе си имотна облага, е възбудила и поддържала у В. Л. Д. заблуждение относно уреждане на софийско жителство и с това му е причинила имотна вреда в размер на 250 000 /стари/ лева, поради което и на осн. чл. 209, ал. 1 НК е осъдена на една година лишаване от свобода;

- на 16.10.1997 г. в гр. София, в кафене, находящо се в подлеза на Централна гара, с цел да набави за себе си имотна облага е възбудила и поддържала у В. Л. Д. заблуждение, относно картотекиране в жилищно настаняване и с това му е причинила имотна вреда в размер на 500 000 /стари/ лева, поради което и на осн. чл. 209, ал. 1 НК е осъдена на две години лишаване от свобода;

На осн. чл. 23, ал.1 НК е определено едно общо най-тежко наказание, в размер на две години лишаване от свобода.

На осн. чл. 66, ал. 1 НК изпълнението на така наложеното общо най-тежко наказание е отложено за срок от пет години, считано от влизане на

присъдата в сила.

На осн. чл. 59, ал.1 НК е приспаданото времето, през което подсъдимата е била задържана под стража по наказателното дело, считано от 13.02. до 28.04.1998г.

В първата инстанция са разпитани свидетели за обема на претърпените от ищеца неимуществени вреди.

От правна страна:

Предметът на въззивното производство е очертан с подадената от ищцата въззивна жалба и спорът се концентрира до размера на обезщетението за претърпените неимуществени вреди.

По главния иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди:

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, държавата отговоря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в извършено престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано.

В разглеждания случай, ищцата е била обвинена в извършването на престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК „Който състави неистински официален документ или преправи съдържанието на официален документ с цел да бъде използван, се наказва за подправка на документ с лишаване от свобода до три години“.

Посоченото престъпление не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК.

Наказателното производство по отношение на ищцата от привличането в процесуалното качество на обвиняем до влизането в сила на оправдателната присъда е по-малко от две години.

Наказателното преследване по отношение на ищцата се е осъществило, както в досъдебната фаза, в която единствено прокурорът е осъществявал функциите по ръководство и решаване, така и в съдебната фаза, в която прокурорът е осъществявал функцията по обвинение и надзор за законност.

Съдебната фаза се е осъществила само в една инстанция - тази пред Софийски районен съд.

Осъществяването на посочените процесуални функции от прокурора обосновава качеството на надлежен ответник по настоящото дело на Прокуратурата на Р. България, който дължи обезщетение за всички вреди /имуществени и неимуществени/, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

В разглежданият случай претърпените от ищцата неимуществени вреди следва да се определят съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, към който препраща параграф 1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, съобразно критериите на съдебната практика, установени с ППВС № 4/1968 г. и конкретните данни по делото, а те са:

- възрастта на ищцата към датата на нейното приличане като обвиняем и при влизане на оправдателната присъда в сила;
- общественото положение на ищцата и съдебно минало, за което не е реабилитирана;
- на ищцата е било повдигнато обвинение само за едно извършено престъпление, което не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК;
- продължителността на наказателното преследване, в който срок по отношение на ищцата са били извършвани процесуални и процесуално - следствени действия е по-малко от 2 години;
- по отношение на ищцата е била взета най-леката мярка за

неотклонение „подписка“;

- по отношение на ищцата не е била взета мярка за процесуална принуда „забрана да напуска пределите на Р. България без разрешение на прокурора или на съда“;

- наказателното преследване не е било предмет на медийно отразяване и не е било пречка за нейната професионална реализация;

- претърпените неимуществени вреди от ищцата са обичайните, които съпътстват незаконно преследване за престъпление, което не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК и не е довело до трайни и необратими последици за нейното физическо и психическо здраве.

Въззивният съд намира, че с оглед на тези конкретни данни, справедливото обезщетение за претърпените неимуществени вреди, на което има право ищцата, вследствие на незаконното обвинение, възлиза на сумата от 2 000 /две хиляди/ лева, който размер удовлетворява обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната обществено - икономически условия на живот.

Предявеният иск, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди от наказателното преследване е основателен до размер на сумата от 2 000 лв. и подлежи на отхвърляне до пълния предявен размер от 50 000 лв.

По акцесорния иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Началният момент на забавата и на погасителната давност за главните искове и за акцесорния иск, съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. гр.д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС е денят, в който е прекратено наказателното преследване или е влязла в сила постановената от наказателния съд оправдателна присъда.

В случая, наказателното преследване е приключило с присъда, влязла в сила на 12.05.2016 г., а исковата молба е подадена в канцеларията на съда на

10.05.2021 г., поради което основателно е направеното от ответника възражение за изтекла погасителна давност, за периода от 12.05.2016 г. до 09.05.2018 г. .

Ответникът дължи законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, считано от 10.05.2018 г.

С оглед на изложеното подадената от ищцата жалба е неоснователна, поради което следва:

- да се потвърди решението на първоинстанционния съд в частта, в която е отхвърлил главния иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди, за разликата над сумата от 2 000 лева до пълния предявен размер от 50 000 лева;

- да се потвърди решението на първоинстанционния съд в частта за разноските;

Решението на първоинстанционния съд в частта, в която е осъдил ответника да заплати на ищцата, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ, обезщетение за претърпените неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г., до размер на сумата от 2 000 лева не е обжалвано от ответника и е влязло в сила.

По разноските:

С оглед изхода на делото и неоснователността на въззивната жалба, ищцата ще следва да понесе направените във въззивното производство деловодни разноски.

По тези съображения, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 43 от 13.01.2022 г., постановено по гр.д. № 5863/2021 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА**, в която е отхвърлен предявения от А. Н. К., ЕГН***** против Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ, имащ за предмет обезщетяване на претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК, за което е оправдана с присъда, постановена по н.о.х.д. № 19162/2014 г. от Софийски районен съд, влязла в сила на 12.05.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г., за разликата над уважения /2 000 лв./ до пълния предявен размер от 50 000 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 43 от 13.01.2022 г., постановено по гр.д. № 5863/2021 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА** за разноските.

Решение № 43 от 13.01.2022 г., постановено по гр.д. № 5863/2021 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА**, в която ответникът - Прокуратурата на Република България е осъден да заплати на А. Н. К., ЕГН*****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 от ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 308, ал. 1 от НК, за което е оправдана с присъда, постановена по н.о.х.д. № 19162/2014 г. от Софийски районен съд, влязла в сила на 12.05.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г., до размер на сумата от 2 000 /две хиляди/ лева не е обжалвано от ответника и е влязло в сила.

Решението може да са обжалва от страните пред ВКС на Р. България, в едномесечен срок от връчването му, при наличието на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____